
Rezumat

Cetatea Belgorod (Akkerman) în imagini istorice

Istoria cetății Belgorod de pe Nistru (regiunea Odesa, Ucraina) are peste 600 ani. În limitele planului actual, ansamblul de fortificații s-a constituit în perioada dintre 1414 — anii 1450. La procesul de edificare a cetății în diferite etape au contribuit domnii Moldovei Alexandru cel Bun, Ștefan al II-lea, Alexandrel și Ștefan al III-lea, precum și, probabil, comunitatea urbană locală și sultanul Baiazid al II-lea. După asediul greu din 1484 și trecerea orașului sub guvernarea Imperiului Otoman este din nou edificată aproape toată linia exterioară de apărare a cetății. Pe parcursul existenței sale, cetatea de la Belgorod-Dnestrovskii a fost în repetate rânduri reconstruită, treptat modificându-și aspectul exterior. În ceea ce privește ultimii 250 ani, caracterul și dinamica acestor procese s-a reflectat în sute de imagini — desene, gravuri și fotografii. Materialul iconografic a devenit o sursă importantă pentru studierea istoriei evoluției complexului de fortificație.

Prezentul album include cea mai mare colecție de imagini istorice ale cetății Belgorod de pe Nistru. Marea majoritate a materialelor publicate aici sunt inedite. Multele dintre ilustrații sunt cunoscute doar unui cerc restrâns de specialiști. Toate materialele sunt însoțite de comentarii ale autorului, au o numeroasă continuare și sunt structurate conform principiilor cronologice și tematice.

Albumul prezintă toate acuarelele cunoscute semănate de pictorul rus M. M. Ivanov. Copiile lor color, de înaltă calitate, se publică în premieră. Un caracter

de unicat poartă și câteva planuri ale cetății și așezării urbane de lângă aceasta, datate cu anii 1770—1790. Nu mai puțin interesantă este o serie de desene ale cetății și hamamului sultanului Selim, realizate în 1838 de C. Bossoli, din fondurile Muzeului regional din Odesa și Arhivei regiunii Odesa. O mare parte din ilustrații provine din colecțiile de fotografii ale profesorului Universității din Iași, P. Nikorescu, și ale colegului său în cercetarea cetății între anii 1920—1930, Gr. Avakian. Pentru întâia oară sunt publicate materiale din fondurile Arhivelor de Stat ale României și Muzeului Național Militar din București. Ilustratele și fotografiile din perioada imperială rusă sunt datate cu intervalul cronologic dintre 1869 și 1915. De un interes aparte sunt fotografiile din perioada sovietică (anii 1940—1980), realizate în cursul lucrărilor mari de restaurare-renovare din cetate. Foarte multe informații oferă pozele din cadrul săpăturilor arheologice din Citadelă și Curtea Civilă din anii 1977—1982.

O particularitate a prezentei ediții este o serie de fotografii color ale unor plăci memoriale de fundație din sec. XV, demontate de pe zidurile cetății în sec. XIX, timp de peste o sută de ani considerate pierdute și redescoperite de către autor în 2013. Lucrarea reprezintă o sursă importantă pentru cercetarea cetății și a fost realizată cu scopul de a introduce în circuitul științific a unor informații noi, inedite sau puțin studiate, cu privire la ansamblul de fortificație Akkerman și a clădirilor urbane din preajmă în perioada premergătoare modernizării sau reconstrucțiilor de amploare ale sitului.